

مجموعه شعر

بوستان محمدی

اثر: محمد افتخاری ساوجی

شناسنامه کتاب

نام کتاب: بوستان محمدی
 اثر: محمد افتخاری ساوجی
 ناشر: انتشارات حق بین
 مصحح، ویراستار: سید علی اصغر موسوی
 نوبت و تاریخ چاپ: اول / بهار ۱۳۸۷
 قطع و صفحه: وزیر / ۳۰۴ صفحه
 تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
 چاپخانه: قدس
 قیمت: ۳۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۴۰۸-۸۶-۹ / ISBN: 978 - 964 - 6408 - 86 - 9

«کلیه حقوق دائم برای مؤلف محفوظ است»

تلفن: ۰۲۵۱-۷۷۳۸۳۵۴

۰۹۱۲۲۵۱۱۵۳۲

به نام خداوندگار قلم

خداوندگاری که بیان را عزت و نگاشتن را موهبتی عظیم قرار داد و بشر را به این افتخار نایل ساخت.

آنچه شالوده‌ی هر شعری را محکم می‌نماید، حکمت و خردورزی است. آری حکمت؛ همان‌گونه که رسول اکرم نبی معظم صلی الله علیه و آله فرموده است:

إِنَّ مِنَ الشَّعْرِ لِحِكْمَةٍ وَإِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لِسِحْرًا^۱

همانا بعضی از اشعار حکمت است و برخی از سخنان بسان سحر تأثیرگذار است. همچنین کعب ابن مالک می‌گوید، عرض کردم:

یا رسول الله، نظر شما درباره شعر چیست؟

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:

همانا مومن با شمشیر و با زبانش - در راه ارزش‌های الهی - مجاهدت می‌کند.

سپس فرمودند، سوگند به کسی که جان من در دست قدرت اوست، شعر

شاعران مومن و متعهد مانند تیرهایی است که به طرف دشمنان پرتاب می‌شود.^۲

آنچه مسلم است، اسلام نه تنها شعر و شاعری - البته شعر فاخر و متعهد را -

مذموم ندانسته بلکه بزرگان اسلام حتی معصومین و خاندان بزرگوار ایشان هم

ذوقی سلیم و شوقی عظیم، در سرودن شعر داشته‌اند.

۱. الغدیر / جلد دوم / ص ۹.

۲. میزان الحکمه / جلد پنجم / ص ۹۹.

و اما شعر در ایران: از دیرباز، شعر و شاعری با روح ایرانیان عجین بوده و همواره با کرامت نفس قرین. حتی شاعرانی که برای مطامع نفسانی به مدح اُمرا و متمولین پرداخته‌اند؛ نیز سعی کرده‌اند شعر خود را با مضامین متعالی بیارایند. شاید در جهان، نمونه آثاری که شاعران ایران پدید آورده‌اند، بی‌نظیر و بی‌بدیل بوده باشد؛ که شکی در آن نیست؛ گرچه در عصر کنونی شعر کم‌کم از مردم فاصله گرفته و به سوی قشری شدن می‌رود؛ اما استقبال کشورهای غربی از شاعران عارف پارسی‌گوی، این نکته را به ما گوشزد می‌کند که:

این کلام منظوم، که لطف خداوندگار قلم به ما بوده است؛ را فراموش نکنیم. خواه سخن به نظم آراسته باشد؛ خواه نثر؛ خواه شعر باشد، خواه نظم! نمی‌شود هیچ کدام را نفی کرد. تأثیر نظم بلیغ، که آراسته با حکمت است؛ آن مقدار خوشایند است، که تأثیر شعر لطیف!

اگر شعر - غزل - با تمام لطافت و حس‌آمیزی، عاری از محتوا و پیام مناسب باشد به همان مقدار سبب تحقیر می‌شود؛ که یک نظم - قطعه‌ای فاقد خیال‌پردازی - فاقد معنا! پس آنچه جوهره‌ی اصلی شعر - از هر قالب و سبک - می‌باشد همانا محتوای صحیح و فرم فصیح آن است؛ که با لطافت و بلاغت قرین شده باشد. مجموعه‌ی حاضر که حاصل زحمات و مطالعات محتوایی زنده‌یاد استاد **محمد افتخاری** می‌باشد؛ با کلماتی شکل‌گرفته که اغلب آن‌ها پرتوی از افکار و کلمات معصومین علیهم‌السلام است.

گرچه ساختار کلی آن‌ها آراسته به نظم است و توجه به قداست مطالب و همراهی آن با اصل اثر؛ آن را محدود به نظم کرده است، اما به ابیات بلند هم در متون برمی‌خوریم که علاوه بر نظم‌گیرا، از پیامی ماندگار حکایت می‌کنند:

گفت پیغمبر ﷺ، کلامی دل‌نواز:

بدترین دزدان بود، دزد نماز

شد سوال از آن امیر انس و جان

این چنین سارق، که باشد در جهان؟

گفت: آن‌کو، کز رکوع وز سجود

هر زمان، سرخود، کلامی کم نمود

و یا این قطعه:

راز تو چون اسیر، در کف توست

تا زمانی که حفظ می‌کنی آن را

چون رها شد، اسیر آن گردی

ای بسا که دهی ز کف؛ جان را

و همچنین:

در وقت طلوع فجر و هنگام غروب

کن ذکر خداوند، به گرمی آغاز

از ذکر خدا، هر آن‌که روگرداند

درهای غم و غصه، بدو گردد باز

آنچه مسلم است، گرایش کسانی که در صدد ترجمه و تبدیل ذوقی احادیث و حکمت‌ها به کلام منظوم موزون بوده‌اند؛ به همین شیوه عمل شده است، یعنی اغلب آثاری که اینجانب در معاصرین دیده‌ام - به استثنای بزرگان شعر و ادب - بیشتر مصداق نظم هستند؛ تا شعر! حال در هر قالبی که سروده شده باشند. اغلب آن هم به دلیل استفاده از بلاغت «سبک خراسانی» و عدم استفاده از استعارات و تشبیهات مغلق و به واسطه‌ی فراوانی استفاده از حروف ربط و اضافه در ابیات؛ متأسفانه فاقد قوافی محکم و ردیف‌های مناسب هستند. آنگاه خوانندگان انتظار دارند که با لطف سخن سعدی و لطافت تغزل‌های حافظ مواجه شوند، که این گونه نیست! اغلب در آن‌ها، فرم فدای محتوا شده است!

به هر حال احساس وظیفه ذوقی و حُسن علاقه شوقی «مرحوم افتخاری» به حفظ متون دینی و احادیث نبوی ﷺ در شعر، باعث سرودن این اشعار و نظم دادن به این کلمات منظوم شده است، که قابل بسی تقدیر و توجه است. به امید اینکه باعث بهره‌مندی خوانندگان این اشعار شود؛ اشعاری که اغلب مخاطب خود را؛ دعوت به اندیشه درباره‌ی اعمال و رفتار خود می‌نماید. و این خود، مدد گرفتن از راهی صواب برای ثواب است.

امیدوارم خداوندگار قلم (جل جلاله)، ثواب تمام تلاش‌هایش را برای جمع‌آوری این کتاب، به ایشان عطا فرمایند، و در آن مسیر دشوار، که جز لطف حضرت دوست دست‌گیری نیست؛ به احسن وجه ایشان را یاری نمایند.

انشاء الله

سید علی اصغر موسوی

قم - بهار ۱۳۸۷ شمسی

بسمه تعالی

از آنجا که پدرم از علاقه مندان به اهل بیت عصمت و طهارت بود و شوق وافر به سرودن شعر در نعت خاندان پیامبر ﷺ داشت از سالهای گذشته و در دوران جوانی در عین آنکه به شغل شریف معلّمی اشتغال داشت، اوقات فراغت را به سرودن اشعار سپری می کرد، به همین جهت بود که با توفیق الهی اولین مجموعه ی اشعار خود را با نام «منظومه ای از کلمات قصار مولای متقیان» که بالغ بر ششصد و شش حدیث می باشد در شهر ساوه به پایان آورد، این مجموعه مورد تایید علمای شهر قرار گرفت و در تاریخ چهارم جمادی الثانی سال ۱۳۸۷ قمری مطابق سال ۱۳۴۷ شمسی منتشر گردید.

پس از انتشار این مجموعه که مورد قبول بسیاری از شعر دوستان قرار گرفت، ایشان اقدام به نوشتن اشعاری در زمینه ی خطبه های حضرت زهرا ﷺ و حضرت زینب ﷺ در مسجد کوفه و خطبه ی حضرت سجاد در مسجد اُموی نمودند. ذوق و استعداد خدایی و همت ایشان سبب گردید تا مجموعه های جداگانه ای در هریک از موارد یاد شده تهیه شود.

بالاخره ایشان در واپسین سالهای عمر خویش که گوشه ای را جهت مطالعه و تحقیق و نوشتن اشعار انتخاب نمودند، مجموعه ی حاضر را **بوستان محمدی** نامیدند که پیش روی شماست.

مجموعه ی حاضر در حقیقت دیوانی منظوم از سخنان و کلمات گهربار معصومین ﷺ می باشد که به تعبیر خود ایشان کشکولی از احادیث نبوی ﷺ و ائمه ﷺ است امیدوارم مورد استفاده ی اهالی نظم و نثر و اندیشمندان معظم اخلاق و حدیث قرار گیرد. در پایان از زحمات استاد و شاعر گرانمایه جناب آقای **سید علی اصغر موسوی** که در تصحیح و ویرایش محتوای آن تلاشی شایسته مبذول داشتند، تشکر و امتنان می نمایم و همچنین از خوانندگان این مجموعه ی منظوم برای آمرزش و غفران روح پدر بزرگوارم استدعای دعای خیر دارم.

باتشکر و سپاس از حضرت منان جل جلاله

فرزند آن مرحوم اکبر افتخاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به عشق حق، اگر عاشق علی علیه السلام بود
بدان منصب فقط لایق علی علیه السلام بود
علی علیه السلام را گووی اله اعظم
که در عشق خدا، صادق علی علیه السلام بود

بوستان محمدی علیه السلام در واقع کَشکولی است؛ که از انواع مطالب جالب و
گوناگون علمی فراهم گردیده و خاطر خواننده را بخوبی به آن معطوف میدارد.
همچنین منظومه‌ایست از کلمات قصار معصومین علیهم السلام و گزیده‌ای از پندها و
اندرزهای پر ارزش حکما و دانشمندان، که شایسته دیدم آن را به نام بوستان محمدی
نام گذاری نمایم. امید است که این خدمت ناچیز مورد قبول خداوند متعال
(جلّ و جلاله) و پیغمبر مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و ائمه طاهرین علیهم السلام قرار گرفته باشد.

محمد افتخاری ساوجی